

# Kitaabka Daanyeel - Boqol iyo Sagaal iyo Tobnaad

*Muhiimadda Nebinimo ee Calaamadaha Taariikheed: Fahamka Maalmaha Ugu Dambeeya Iyadoo Loo Marayo Astaanaha Kitaabiga ah*

Jeff Pippenger  
2024-03-06

Boqol afartan iyo afar kun waxaa loo matalay kuwa uu nadiifiyo Rasuulka Axdiga, oo dadkii badnaa ee tirada weynaa waxaa lagu matalay khamiisyada cadcad ee shahiidnimada. Kii ugu horreeyey ee labada wakhti ee quduuska ah ee maalmaha ugu dambeeya wuxuu tilmaamayaa hawsha rasuulka diyaariya jidka Rasuulka Axdiga, wakhtiga labaadna wuxuu matalaa hawsha Eliyaas. Wakhtiga kowaad wuxuu matalaa xukunka baaritaanka ee kuwa nool ee Adventism-ka La'odikiya, wakhtiga labaadna wuxuu matalaa xukunka fulinta ee Rooma casriga ah.

“Calaamadda” lagu garto in magaaloyinka laga cararo maalmaha ugu dambeeya waxaa si qaldan u fahamtay Adventism-ka La'odikiya. Walaashii White waxay inoo sheegaysaa in burburkii Yerusaaalem intii u dhaxaysay 66 ilaa 70 AD uu bixinayo tusaale ka tarjumaya calaamadda digniinta ee dadka Ilaah ee maalmaha ugu dambeeya.

“Waqtigu ma foga, markaynu, sidii xertii hore, lagu qasbi doono inaanu magan-gal ka raadsanno meelo cidlo ah oo go'doonsan. Sidii hareerayntii Yerusaaalem ee ay ku sameeyeen ciidammadii Roomaanku u ahayd calaamaddii ay Masiixiyiintii Yahuudiya ku carari lahaayeen, sidaas oo kalena la wareegidda awoodda ee qarankeenna ee amarka dhaqan-gelinta sabbida baadariga waxay inoogu noqon doontaa digniin. Markaas ayay ahaan doontaa wakhtigii laga tegi lahaa magaaloyinka waaweyn, si loogu sii diyaar garoobo ka tegidda kuwa yaryar loona dego guryo ka fog dadka oo ku yaal meelo qarsoon oo buuraha dhexdooda ah.”  
Testimonies, volume 5, 464.

Go'doomintii Yerusaaalem ee ahaa calaamaddii qaxidda wuxuu ahaa go'doomintii ugu horraysay ee uu keenay Cestius. Sidaas daraaddeed Cestius wuxuu matalayay khatar si ku-meel-gaar ah loo qaaday, waayo markii uu go'doominta dhigay dabadeed si qarsoodi ah ayuu uga baxay, taariikhyahannaduna weligood ma ay awoodin inay gartaan sababtii ama macquulnimadii uu sidaas u yeelay.

“Markii Roomaankii oo uu hoggaaminayay Cestius ay magaalada hareereeyeen, si lama filaan ah ayay uga qaadeen go'doomintii, xilli wax walba ay u muuqdeen kuwo ku habboon weerar degdeg ah.” The Great Controversy, 31.

Sannadihii 1880-meeyadii iyo 1890-meeyadii, Senator Henry W. Blair oo ka socday New Hampshire ayaa Kongareeska horkeenay xeerar taxane ah si Axadda loogu asteeyo Maalinta Qaranka ee Nasashada. Xeerarkan waxaa caadi ahaan loogu yeedhi jiray “Blair Sunday Bills.” Senator Blair wuxuu ahaa taageere aad u xooggan oo u ololeeya in Axadda loo dhawro maalin nasasho iyo cibaado diineed. Wuxuu rumaysnaa in maalin nasasho oo mideysan ay bulshada

Maraykanka ku yeelan lahayd saamayn anshaxeed iyo bulsheed oo wanaagsan. In kasta oo dadaalladiisu heleen taageero qaarkeed, gaar ahaan kooxaha diinta, haddana waxay sidoo kale la kulmeen mucaaradad, oo ay ku jiraan walaacyada ku saabsan kala-soocidda kaniisadda iyo dawladda.

Tani waxay ahayd isku daygii ugu horreeyey ee lagu meel marinayo sharci Axad ah taariikhda bahalka dhulka, kaas oo loo qoondeeyey inuu u hadlo sida masduulaagii marka uu ugu dambayntii meel mariyo sharci Axad ah. Waxay ahaayeen silsiladdan biilasha Blair ee A. T. Jones, oo ka mid ahaa farriinwadaayaashii shirkii General Conference ee 1888, uu galay hoolalka Congress-ka oo si aftahannimo leh uga hor yimid. Ka dib dhowr isku day, Senator Blair waxa uu lumiyeey dardartii uu ku riixayey Maalin Qaran oo Nasasho ah. Iyadoo si toos ah loola xidhiidhinayo taariikhdaas, iyo waxa ka dhalanaya Maalin Qaran oo Nasasho ah (Axad), diiwaanka taariikhiga ah ee talada Ellen White waa la eegi karaa.

Waxa laga helayo dib-u-eegista digniinaheeda ku saabsan sharciga Axadda waa arrin culus oo si weyn loogu fahmay si qaldan Adventism-ka La'odikiya. Marka la eego baahida loo qabo in laga baxo magaalooyinka, taas oo ku jirta tuduca hadda la soo xigtay, waxay qortay in, "markaas ayay ahaan doontaa wakhtigii laga bixi lahaa magaalooyinka waaweyn, si loogu diyaar garoobo ka tegidda kuwa yaryar loona aado guryo go'doonsan oo ku yaal meelo cidlo ah oo buuraha dhexdooda ah." Waxay si joogto ah u baraysay in dadka Ilaah ay u baahnaayeen inay ku noolaadaan miyiga, hase yeeshee talooyinkeeda ku saabsan mowduuca nolosha miyiga ka hor 1888 waxay tilmaanteeda ah in laga baxo magaalooyinka gelinayaan macnaha ah in mustaqbalka dhow dadka Ilaah ay u baahnaan doonaan inay ka baxaan magaalooyinka. Ka dib 1888, tilmaanteeda qoraalka ah ee ku saabsan nolosha miyiga, marna kama ay leexan talada ah inay ahayd in aynu mar horeba ka baxnay magaalooyinka.

Biillashii Maalinta Nasashada Qaranka ee Blair ee taariikhda soo galay waxay ahaayeen "calaamaddii" magaalooyinka looga bixi lahaa; in kastoo biillashii Blair ay waayeen dardartii lagama maarmaanka u ahayd in hawshaas la dhammaystiro, oo ay dib ugu noqdeen mugdiga taariikhda, haddana "calaamaddii" lagu carari lahaa way ahayd la bixiyey. Waxaa la bixiyey barta-calaamadeed ee taariikhiga ah ee go'doomintii kowaad, taas oo uu keenay Cestius. Sharciga Axadda ee dhowaan imanaya waxaa metelaya go'doomintii Titus; oo haddii Adventistayaasha La'odikiya ka mid ah ay weli magaalooyinka ku jiraan marka go'doomintaasu timaaddo, waxay la dhiman doonaan kuwa sharka leh.

Waxaa jira laba xilli oo nebiyadeed maalmaha ugu dambeeya. Waxa kala soocaya sharciga Axadda ee dhowaan imanaya. Xilliga koowaad waa xukunka baadhitaanka ee kuwa nool ee ku jira Adventism-ka La'odikiya, xilliga labaadna waa xukunka fulinta ee dhilladii Rooma. Labadan xilli si isdaba joog ah ayaa loo sawiray, waayo labadan xilli dhexdeeda ayaa masaalka tobanka bikradood loogu oofiyey si buuxda oo eray-eray ah, sidii ay ugu dhacday taariikhdii Millerite-ka. Wakhtiga dib-u-dhaca ee masaalka ku jira waa wakhtiga dib-u-dhaca ee Xabaquuq cutubka labaad, sidaas darteed labadan xilli ee aynu ka fiirsanaynaa waxa sidoo kale lagu sawiray Xabaquuq cutubka labaad. Masaalka tobanka bikradood, iyo Xabaquuq cutubka labaad, waxaa si buuxda oo eray-eray ah loogu oofiyey taariikhdii Millerite-ka; markaasna sidoo kale waxaa la oofiyey

Yexesqeel cutubka laba iyo tobnaad, aayadaha kow iyo labataan ilaa siddeed iyo labataan.

Siddeedda aayadood ee ugu dambeeya ee Ezekiel cutubka laba iyo tobnaad waxay tilmaamayaan wakhti ay “rumowga waxyiga kasta” dhammaystirmi doonto, wakhti uu Ilaah “aan mar dambe dib u dhigi doonin” waxiyadiisa. Labada xilli ee taariikhda oo si joogto ah loo soo noqnoqdo, kuwaas oo tilmaamaya xukunka baadhista ee kuwa nool ee ku jira Adventism-ka Laodikiya, iyo xukunka fulinta ee dhillada Turos, waa muddada nebinnimada ee waxyi kasta oo ku jira Kitaabka Quduuska ahi gaadho dhammaystirkiisa qumman oo ugu dambeeya. Muddadaas waxaa la aasaasaa boqol iyo afartan iyo afar kun, oo iyagu waxay matalaan kooxda aan dhiman, ee sii noolaanaysa ilaa Masiixu soo noqdo. Luukos cutubka kow iyo labaatanaad Masiixu wuxuu ku tilmaamayaa “calaamad” muujinaysa goorta jiilkaasu yimid.

Labada taariikhood ee uu matalo “calaamadda” lagu cararo, sida Masiixu u dhigay iyada isagoo la xiriirinaya karaahiyada baabba’inta, waxaa lagu calaamadeeyey laba xilli, bilowgooda iyo dhammaadkoodana waxay leeyihiin “calaamad” bilowga xilliga iyo “calaamado” dhammaadka. “Calaamadda” uu Masiixu tilmaamay inay matalayso jiilka ugu dambeeya ee noolaan doona ilaa uu ku yimaado daruuraha dushooda waa caddaynta in aynu hadda ku jirno jiilka ugu dambeeya ee taariikhda dunida.

Luukos cutubka kow iyo labaatanaad, Ciise wuxuu tilmaamayaa taariikhda laga bilaabo saddexdii sano iyo badhkii lagu tuntay oo lagu baabbi’iyey Yerusaalementii dhabta ahayd intii u dhexeysay sannadkii 66 ilaa sannadkii 70, ilaa dhammaadka saddexdii sano iyo badhkii lagu tuntay Yerusaalementa ruuxiga ah oo bilaabatay 538 kuna dhammaatay 1798.

Oo goortaad aragtaan Yerusaalementa oo ciidan ku hareeraysan, markaas ogaada in baabba’eedii dhow dahay. Markaas kuwa Yahuudiya jooga ha u carareen buuraha; kuwa dhexdeedana ha ka baxaan; kuwa miyigana yaanay soo gelin dhexdeeda. Waayo, kuwanu waa maalmaha aargudashada, in wax kasta oo qoran ay rumoobaan. Laakiin waxaa hoog u sugnaaday kuwa uurka leh iyo kuwa nuujinaya maalmahaas! waayo, dalka waxaa ka jiri doona cidhiidhi weyn, oo cadhona waxay ku dhici doontaa dadkan. Oo waxay ku dhici doonaan afka seefta, oo maxaabiis ahaan baa loogu kaxayn doonaa quruumaha oo dhan; Yerusaalementa waxaa ku tuman doona quruumaha, ilaa wakhtiyada quruumaha la buuxiyo. Luukos 21:20–24.

“Wakhtiyada” ay Quruumaha aan Yuhuudda ahayn Yerusaalementa ku tumanayaan waxay ku qoran yihiin jamac, waayo waxay matalayaan ku tumashadii Yerusaalementa dhabta ah ee dhammaatay sannadkii 70, iyo ku tumashadii Yerusaalementa ruuxiga ah ee dhammaatay 1798. Quruumaha aan Yuhuudda ahayn waxay matalaan jaahilnimada iyo baabanimada labadaba, waana labadaas quwadood kuwa mawduuca u ah muujinta ku jirta su’aasha ku qoran Daanyeel cutubka siddeedaad, taas oo leh, “Ilaa goormee.”

Markaasaan maqlay quduus keliya oo hadlaya, quduus kale ayaa ku yidhi quduuskaas hadlaya, Ilaa goormaa ayaa aragtidu ku saabsan tahay allabariga maalin kasta la bixiyo iyo xadgudubka baabba’a keena, si meesha quduuska ah iyo ciidankaba loogu dhiibo in lagu tuntumo? Daanyeel 8:13.

“Wakhtiyada quruumaha” ee ku xusan Luukos cutubka kow iyo labaatanaad, waxay tixraacayaan laba kun iyo shan boqol iyo labaatann sannadood oo aargudashada Ilaah ku dul saarnayd boqortooyadii woqooyi, kuwaas oo bilaabmay 723 BC kuna dhammaaday 1798. Sannadka 538 wuxuu calaamadnayay goortii ninkii dembigu istaagay meesha quduuska ah oo ku dhawaaqay inuu isagu Ilaah yahay, sidaasna muddadaas ugu kala qaybiyey laba xilli oo isu eg, mid kastana yahay kun iyo laba boqol iyo lixdan sannadood. Xilliga labaad ee kun iyo laba boqol iyo lixdan sannadood waa isla taariikhda lagu calaamadeeyey inay ku dhammaanayso Luukos cutubka kow iyo labaatanaad, aayadda afar iyo labaatanaad, marka “wakhtiyada quruumaha” ay rumoobeen. Qisada taariikheed ee Ciise xertiisa u tilmaamayo, aayadda afar iyo labaatanaad waxay markhaatifurkii xertii la siiyey gaadhsiinaysaa “wakhtiga dhammaadka” ee 1798. Halkaas dabadeed Ciise wuxuu bilaabaa inuu tilmaamo “calaamadaha” la xidhiidha dhaqdhaqaaqii Millerite.

Oo waxaa jiri doona calaamado qorraxda ku jira, iyo dayaxa, iyo xiddigaha; dhulkana waxaa ku dhici doona cidhiidhi quruumaha, iyadoo wareer jiro; badda iyo hirarkeeduna way guuxi doonaan; dadka qalbiyadoodu way tabar darrayn doonaan cabsi aawadeed, iyo sugidda waxyaalaha dunida ku soo socda aawadood; waayo, xoogagga samadu way gariiri doonaan. Markaasay arki doonaan Wiilka Aadanaha oo daruur ku imanaya isagoo leh xoog iyo ammaan weyn. Oo markay waxyaalahanu bilaabmaan inay dhacaan, markaas kor u fiiriya, oo madaxyadiinna kor u qaada; waayo, furashadiinnu way soo dhowaatay. Luukos 21:25–28.

Ciise wuxuu sheegay in “calaamado jiri doonaan,” wuxuuna ku qeexay inay yihiin calaamado qorraxda iyo dayaxa ku jira, iyo xiddigaha, cidhiidhiga quruumaha, xoogagga samadana la gariirinayo, dabadeedna Wiilka Aadanahu daruur ku imanayo. Dhammaan “calaamadahan” waxaa lagu rumoobay taariikhda Milleriyiinta.

“Waxsii sheegiddu ma aha oo keliya inay sii saadaaliso qaabka iyo ujeeddada imaatinka Masiixa, balse waxay kaloo soo bandhigtaa calaamado dadka ay ku garanayaan goorta uu soo dhowaaday. Ciise wuxuu yidhi: ‘Waxaa jiri doona calaamado qorraxda, iyo dayaxa, iyo xiddigaha dhexdiisa.’ Luukos 21:25. ‘Qorraxdu way madoobaan doontaa, dayaxuna iftiinkiisa ma bixin doono, xiddigaha samaduna way soo dhici doonaan, awoodaha ku jira samaduna way gariiri doonaan. Markaasay arki doonaan Wiilka Aadanaha oo daruuraha ku imanaya isagoo leh xoog iyo ammaan weyn.’ Markos 13:24–26. Muujiyuhu sidaas ayuu u tilmaamayaa tii ugu horraysay ee calaamadaha ka horrayn doona imaatinka labaad: ‘Waxaa dhacay dhulgariir weyn; qorraxdiina waxay noqotay madow sidii joonyad timo laga sameeyey, dayaxiina oo dhan wuxuu noqday sidii dhiig.’ Muujintii 6:12.”

“Calaamooyinkan waxaa la arkay ka hor furitaankii qarnigii sagaal iyo tobnaad. Si loo dhammaystiro waxsii sheegiddan waxaa dhacay, sannadkii 1755, dhulgariirkii ugu ba’naa ee abid la diiwaangeliyo....”

“Shan iyo labaatann sannadood dabadood ayaa calaamaddii ku xigtay ee nebiyada lagu sheegay soo muuqatay—qorraxda iyo dayaxuna way madoobaadeen. Waxa arrintan ka sii dhigay mid aad u yaab badan waxay ahayd in wakhtiga ay rumoobayso si cad loo tilmaamay. Wadahadalkii Badbaadiyuhu kula yeeshay xertiisii Buurta Saytuunka dusheeda, markii uu

sharraxay muddadii dheerayd ee tijaabada kaniisadda,—1260-kii sannadood ee silicdii baabanimada, taas oo uu ka ballanqaaday in dhibaataada la soo gaabin doono,—ayuu sidaan ku xusay dhacdooyin qaar oo imanitaankiisa ka horrayn doona, wuxuuna go'aamiyey wakhtiga marka tan ugu horraysa la arki doono: 'Maalmahaas, dhibaataadaas dabadeed, qorraxdu way madoobaan doontaa, dayaxuna iftiinkiisa ma bixin doono.' Markos 13:24. 1260-kii maalmood, ama sannadood, waxay ku dhammaadeen 1798. Rubuc qarni ka hor, silicintu waxay ku dhowaad gebi ahaanba joogsatay. Silicintan dabadeed, sida ku qoran erayadii Masiixa, qorraxdu waa inay madoobaataa. 19-kii May, 1780, wax sii sheegiddan waa la rumoobay....”

“Masiixu wuxuu dadkiisii ku amray inay dhawraan calaamadaha imaatinkiisa oo ay farxaan marka ay arkaan astaamaha Boqorkooda imanaya. 'Markay waxyaalahanu bilaabmaan inay dhacaan,' ayuu yidhi, 'markaas kor u fiiriya, oo madaxyadiinna kor u qaada; waayo, furashadiinnii way soo dhowaatay.' Wuxuu xertiisii u tilmaamay geedaha gu'ga soo burqanaya, oo wuxuu yidhi: 'Markay imminka caleemo bixiyaan, idinku waad aragtaan oo naftiinniinna ayaad ku garataan in xagaagii haddaba dhow yahay. Sidaan oo kale idinkuna, markaad aragtaan waxyaalahan oo dhacaya, garta in boqortooyada Ilaah dhow dahay.' Luukos 21:28, 30, 31.” The Great Controversy, 304, 306–308.

Adeegsiga saddex-laabka ah ee saddexda Rooma wuxuu tilmaamayaa in ku tumashada Yerusaleem ee Roomaankii heesanka ahaa dabadeedna Roomaankii baadariga ahaa, ku tumashada meesha quduuska ah iyo ciidankana ee Rooma casriga ahi lagu matalay muddo ah ama kun iyo laba boqol iyo lixdan maalmood (Roomaankii heesanka ahaa), ama kun iyo laba boqol iyo lixdan sannadood oo nebiyadeed (Roomaankii baadariga ahaa). Kunka iyo labada boqol iyo lixdanka maalmood ee astaanta ah (afartan iyo laba bilood), kuwaas oo qeexaya muddada Rooma casriga ahi ku silcin doonto dadka Ilaah ee aaminka ah, waxay noqon doonaan xilli kasta oo leh “calaamad” keli ah oo tilmaamaysa wakhtiga cararka ee kuwa aaminka ah ee xilligaas. Mid kasta oo ka mid ah saddexdaas xilli wuxuu ku dhammaadaa muujinta dhowr “calaamadood,” ee ma aha “calaamad” keli ah sida bilowga xilliga.

“Waa saqda dhexe marka Ilaah muujiyo xooggiisa si uu u samatabbixiyo dadkiisa. Qorraxdu way soo baxdaa, iyadoo ku ifaysa xooggeeda. Calaamooyin iyo yaababna si dhaqso ah oo isdaba joog ah ayay u daba yimaadaan. Kuwa sharka leh waxay muuqaalkaas ku eegaan cabsi iyo amakaag, halka kuwa xaqa ah ay ku fiirsadaan farxad qaddarin leh calaamadaha samatabbixintooda. Wax kasta oo dabiicadda ku jira waxay u muuqdaan kuwo jidkoodii ka leexday. Durduro ayaa joogsada qulqulkooda. Daruuro madow oo culus ayaa soo kacaya oo isku dhacaya. Samooyinka cadhaysan dhexdooda waxaa ku yaal meel qudha oo cad oo leh ammaan aan la tilmaami karin, halkaas oo ka timaadda codka Ilaah oo u eg dhawaaqa biyo badan, isagoo leh: 'Way dhammaatay.' Muujintii 16:17.” Dagaalkii Weynaa, 636.

Muddada xukunka fulineed ee lagu ridayo dhillada Rooma waxay ku bilaabataa kor loo qaadista calanka tilmaamaya in adhigii kale ee Ilaah, oo weli Baabuloon ku jira, ay tahay inay cararaan. Muddadaasna waxay ku dhammaataa “calaamooyin iyo yaabab.” Muddadaasu waxay ku bilaabataa “codka labaad” ee Muujintii cutubka siddeed iyo tobnaad, waxayna ku dhammaataa codka Ilaah. Dabcan, codka kowaad iyo codka labaad ee Muujintii cutubka siddeed iyo tobnaad waa codka Masiixa. Codka kowaad wuxuu tilmaamayaa bilowga xukunka baadhista ee kaniisadda

Adventist-ka La'odikiya ee nool, codka labaadna wuxuu tilmaamayaa dhammaadka muddadaas, hase yeeshee sidoo kale wuxuu calaamadeeyaa bilowga xukunka fulineed ee lagu ridayo dhillada Rooma.

Taariikhda oo dhammaystiran waxaa maamula toddobaadka uu Masiixu axdiga ku adkeeyey, waxaana sharciga Axadda ee dhowaan iman doona loo tusaaleeyey sida calaamadda dhexe, sida iskutallaabta loogu sii tusaaleeyey. Labada taariikhoodba waxay leeyihiin saxeexa Alfa iyo Oomeega, waayo bilowga iyo dhammaadka mid kasta oo ka mid ah taariikhahaas waxaa metela codka Ilaah. Waxay kaloo metelaan runta, maxaa yeelay calaamadda dhexe waa fallaagada sharciga Axadda, erayga Cibraaniga ah ee "run"na waxaa laga sameeyey xarafka koowaad, kan saddex iyo tobnaad, iyo kan ugu dambeeya ee alifbeetada Cibraaniga. Codka koowaad ee Muujintii cutubka siddeed iyo tobnaad waa codka Masiixa, codka ugu dambeeyana waa codka Ilaah, codka dhexena, isagoo isaguna ah codka Ilaah, sidoo kale waa meesha fallaagada xarafka saddex iyo tobnaad lagu metelo bahalka dhulka oo "ku hadlaya" sidii masduulaagii, sida lagu metelay Muujintii cutubka SADDEX IYO TOBAN.

Calanka xilliga Axadda ee dhowaan imanaya waxay u taagan tahay "calaamadda" lagu cararo ee kuwa Ilaah daacadda u ah, hase yeeshee waxay kaloo muujinaysaa in bilowga muddada nebiyadeed ee ku dhammaanaysa calanka oo kor loo qaado ay tahay inuu isaguna lahaado "calaamad." "Calaamadaas" waa waxa Ciise ku aqoonsado inay caddayn u tahay in jiilkii ugu dambeeyey ee meeraha dhulku yimid. Luukos cutubka kow iyo labaatanaad xertiisii waxay weydiiyeen waxa Masiixu uga jeeday markuu sheegay in macbudka la dumin doono.

Markaasay weyddiiyeen, iyagoo leh, Macallinow, goormase waxyaalahanu ahaan doonaan? oo calaamadee jiri doonta markii waxyaalahanu ay dhacayaan? Luukos 21:7.

Markaas Ciise wuxuu bilaabaa inuu tilmaamo taariikhda horseedaysa sannadka 70, markii macbudka iyo magaalada la baabbi'in lahaa, wuxuuna sii wadaa ilaa aayadda afar iyo labaatanaad, halkaas oo uu ku caddeeyo goorta "wakhtiyada" quruumaha aan Yuhuudda ahayn ay dhammaan lahaayeen.

Oo waxay ku dhici doonaan afka seefta, oo maxaabiis ahaan ayaa loogu kaxayn doonaa quruumaha oo dhan; Yerusaaalemna waxaa ku tuman doona dadka aan Yuhuudda ahayn, ilaa wakhtiyada quruumaha ay ka buuxsamaan. Luukos 21:24.

Fikradda ah in aayaddani ay tixraacayso Yerusaaalem dhab ah waxay ku dhisan tahay nacasnimada fiqiga Katooliga ee loo yaqaan mustaqbalaynta (futurism), taas oo calaamaddu u adeegsanaysa si macne ahaan dhab ah, oo fulinta waxsii sheegyada si gaar ah ugu koobaysa dhammaadka dunida. Weerarka lagu qaaday ku-dhaqanka saxda ah ee aayaddan wuxuu ahaa weerar weyn oo Shaydaanku waday intii lagu guda jiray akhrinta Axdiga Cusub. Yerusaalemta dhabta ahi waxay joojisay inay noqoto astaanta Yerusaalemta nebiyadeed wakhtigii Masiixa, markii waxsii sheegista dhabta ahi beddeshay ku-dhaqankii ruuxiga ahaa. Muujintadani waxay ahayd waxbarid weyn oo rasuul Bawlos aasaasay. Ku tumashada Yerusaaalem waxay tilmaamaysaa kun iyo laba boqol iyo lixdanka sannadood ee mugdiga baabawnimada laga soo bilaabo sannadkii 538 ilaa 1798.

Laakiin barxadda ka baxsan macbudka ka tag, hana cabbirin; waayo waxaa la siiyey quruumaha aan Yuhuudda ahayn, oo magaaladii quduuska ahaydna waxay ku tuman doonaan cagahooda laba iyo afartan bilood. Muujintii 11:2.

Yerusaalemtii waxsiga waxay joogsatay inay iskutallaabta agteeda ku sii ahaato astaanta magaalada la doortay.

“Imisa badan baa jira oo dareema in ay wax wanaagsan ahaan lahayd in lagu dul socdo ciidda Qudduuskii hore, oo ay rumaysan yihiin in iimaankoodu si weyn u xoogaysan lahaa haddii ay booqdaan goobihii nolosha iyo dhimashada Badbaadiyaha! Laakiin Qudduuskii hore weligeed ma ahaan doonto meel quduus ah ilaa laga nadiifiyo dabka sifeeya ee samada ka yimaada.”  
Review and Herald, June 9, 1896.

Markii Ciise xertiisii ku hoggaamiyey wakhtiga dhammaadka ee 1798 aayadda afar iyo labaatanaad, dabadeed wuxuu soo bandhigay wakhtigii Millerite-ka markii ku dhawaaqiddii malaa’igta kowaad ay taariikhda soo gashay.

Oo waxaa qorraxda, iyo dayaxa, iyo xiddigaha ka muuqan doona calaamooyin; oo dhulkana waxaa ku jiri doona cidhiidhi quruumaha ku dhaca, iyagoo wareersan; baddana iyo hirarkeeduna way guuxi doonaan; dadka qalbiyadoodu way tabar dari doonaan cabsi iyo filashada waxyaalaha dunida ku soo socda aawadood; waayo, xoogagga samooyinka waa la gariirin doonaa. Markaasay arki doonaan Wiilka Aadanaha oo daruur ku imanaya isagoo leh xoog iyo ammaan weyn. Oo markii waxyaalahanu ay bilaabmaan inay dhacaan, kor u fiiriya, madaxyadiinnana kor u qaada; waayo, madaxfurashadiinnu way dhowdahay. Luukos 21:25–28.

Calaamadaha soo bandhigay taariikhda Millerite-ka waxaa loo fuliyey si waafaqsan xoogga aan marnaba dhicin ee Erayga Ilaah.

“Calaamadaha qorraxda, dayaxa, iyo xiddigaha ku jira waa rumoobeen.” Review and Herald, November 22, 1906.

Waxa aynu ku sii wadi doonaa Luukos cutubka kow iyo labaatanaad maqaalka xiga.

“Diseembar 16, 1848, Rabbigu wuxuu i siiyey aragti ku saabsan gariiridda xoogagga samooyinka. Waxaan arkay in markii Rabbigu yidhi ‘samada,’ isagoo bixinaya calaamooyinkii ay qoreen Matayos, Markos, iyo Luukos, uu ula jeeday samada; oo markii uu yidhi ‘dhulka’ uu ula jeeday dhulka. Xoogagga samadu waa qorraxda, dayaxa, iyo xiddigaha. Iyagu waxay ka taliyaan samooyinka. Xoogagga dhulkuna waa kuwa ka taliya dhulka. Xoogagga samadu waxay ku gariiri doonaan codka Ilaah. Markaas qorraxda, dayaxa, iyo xiddigaha ayaa laga dhaqaajin doonaa meelihii ay joogeen. Ma ay dhammaan doonaan, laakiinse waxaa gariirin doona codka Ilaah.

“Daruur madow oo culus ayaa soo kacay oo isku dhacay. Hawadii way kala furantay oo dib bay u laabatay; dabadeedna waxaan kor ka eegi karnay meesha bannaan ee ku taalla Orion, halkaas oo codka Ilaah ka yimid. Magaalada Quduuska ah waxay ka soo degi doontaa meeshaas bannaan. Waxaan arkay in quwadaha dhulku hadda la gilgilayo, iyo in dhacdooyinku

ay u imanayaan siday u kala horreeyaan. Dagaal, iyo warar dagaal, seef, abaar, iyo belaayo ayaa marka hore gilgila quwadaha dhulka; dabadeed codka Ilaah ayaa gilgili doona qorraxda, dayaxa, iyo xiddigaha, dhulkanuna sidoo kale. Waxaan arkay in gilgilidda quwadaha Yurub aanay ahayn, sida qaar wax u baraan, gilgilidda quwadaha samada, balse ay tahay gilgilidda quruumaha cadhaysan.” Early Writings, 41.